

קובץ

הערות וביאורים

בתורת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
בעניני גאולה ומשיח
בנושש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

- שיפ"יתרו -

כ"ב נבט * יום ה"יארצייט - הילולא" השביעי
של הויבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ני"ע זי"ע

(תרט"ז)

יוצא לאור ע"י

תלמידי ביהמ"ד דמוסד חינוך אחלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראוי עוועניו

שנת חמשת אלפים ושבע מאות וחמישים וחמש לבריאה

שנת הקהל

בי"ה

- ש"פ יתרו -

כ"ב שבט * יום "יארצייט הילולא" השביעי
של הרבנית הצדקנית חי' מושקא ני"ע זי"ע
ה'תשנ"ה

גליון ט' (תרפ"ח)

תוכן הענינים

	עניני גאולה ומשיח
4	מפתח בעניני גאולה ומשיח משיחות רבנו לקוטי שיחות
11	טעם אמירת פי המן נגלה
15	ביאור שיטת אדח"ז בחיוב בדיקת חמץ (גליון) שונות
18	בנוסח תפילת שבת "זכר למעשה בראשית".
20	באופן ההנהגה על הציון (גליון)
20	תורת תלמידי הח"מ בספרי מאמרי חבי"ד (גליון)

*

מספר הפאקס לשלוח הערות: 7714859 - 718

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי

עניני גאולה ומשיח

מפתח בעניני גאולה ומשיח - משיחות רבנו

הת' בנציון פייפ
- חלמיד בישיבה -

בחתאם להשיחה הידועה דש"פ תזו"מ תנשי"א שה"דרך הישרה" לזירוז הגאולה וכו' היא ע"י לימוד עניני גאולה ומשיח בתורתו של נשיא דורנו, ובמיוחד בעת העלם כזה עלי נאמר בשיחת ש"פ בלק תנשי"א ש"גם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בעניני גאולה, מתוך ידיעה וחרגשה ש"חנה זה בא".

אשר ע"כ נלקט בזה מפתח ע"פ סדר הא"ב בענין קיום כו"כ מצוות (וכמו"כ הכרעות בכמה עניני הלכה וכו' - למעט (רוב) דיוקים בחלי מלכים וכו' בענין מלך המשיח ובי תקופות וכיו"ב - אשר "כל הספרים מלאים מדבר זה") לעתיד לבא, מתוך שיחות רבנו במשך השנים (בעיקר: תשליח - תשנ"ב). רשימות מעין אלו נדפסו בספר "מגולה לגאולה" וכן בגליונות "תורתו של משיח", אבל הרשימה המרוכזת ביותר - לע"ע - התפרסמה בגליון "הערות וביאורים אהלי תורה" (ש"פ אמור תנשי"א), ע"י תרה"ת י"י ש"י ברין. מחמת ריבוי החוספות, שולבה רשימה הני"ל בזו שלפנינו. אמנם, רחוקה רשימה זו מלהיות מושלמת, ואבקש מכל הקוראים ש"י, שבאם ידועים לחם או נמצאים בידיהם עוד מעין אלו - בשיחות, המאמרים והיחידויות - שישלחו למערכת בחקדם, ע"מ שיתפרסמו בהמשך הרשימה בגליונות הבאים אי"ה, וזכות הרבים תלוי בהם.

אות א:

אתת ישראל - בתוקפה תעמוד בימות המשיח, כולל החשפעה על כאו"י להגיע לתכלית השלימות בחיי חיום יום - לקו"ש חכ"ג ע"י

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי 5

אומות העולם - ביטול ושבירת הקליפה דאוח"ע יהי לפני קבלת פני משיח - ש"פ וארא תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ג ע" 741).

אסרו חג (נשאר בצ"ע) - אם משיח יבוא בו ביום, האם יחול, או יבטל כיון שאגלאי מילתא שח"י כבר מאתמול - ש"פ בראשית (א) תנשי"א, (התוועדויות תנשי"א ח"א ע" 207), ולחעיר מהנסי בערך יו"ט שני של גלויות.

אפוד - לע"ל יצטרכו ללבוש אפוד כבני הנביאים, כמ"ש "אשפוך את רוחי וגוי וניבאו גוי - כמעלת כח"ג ש"מדבר ע"פ האפוד והחושן ברוח"ק" - ט"ו תמוז תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"ד ע" 53), ש"פ בחר תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ג ע" 156).

ארץ ישראל (א) - לכ"א מישראל יש חלק בארץ קיני קניזי וקדמוני גם עכשיו - ט" מרחשון תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"א ע" 274).

ארץ ישראל (ב) - יציאה מא"י לחו"ל - ע"ע אתרוג.

אשה - איך יתקיים "עוד ישמע בערי יהודה וגוי קול כלה" - והרי זהו היפך הצניעות וכ"י - לקו"ש חכ"א ע" 379, וע"ע תערובת.

אתרוג - גם לע"ל יצאו לחו"ל ויביאו אתרוגים מקאלאבריא, ולכאו"א יהי אתרוג שלו - ש"פ נח תשמ"ט, (התוועדויות תשמ"ט ח"א ע" 301).

אות ב:

בגדי כהונה - כ"א מישראל ילבוש חי (או זי) בגדי כהונה לע"ל - ש"פ ויחי תנשי"א, (רשימה פרטית ע" 8).

ביקור (ד' ימים) - האם יצטרכו ביקור ד' ימים באם יבוא משיח סמוך לפסח (או פסח שני) - ואם שיך ע"י נבואה שזהו רק בירור המציאות, או ימצאו היתר שלא יצטרכו - ר"ד י"א אייר תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ג ע" 131). ר"ד ערי"פ תנשי"א

6 ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי

(סה"ש תנשיא ח"יא עי 426). ועייגי"כ שי"פ ויצא תנשיא (התוועדויות תנשיא ח"יא עי 359).

ביהכנ"ס (א) - "עתידין בתי כנסיות כו' שבבבל שיקבעו בא"י"י עם האדמה שתחתיהם, ולכן איי"צ תנאי להעתיקם ממקומם - שי"פ ויצא תשמ"ט, (התוועדויות תשמ"ט ח"יא עי 405).

ביהכנ"ס (ב) - "עתידין בתי כנסיות וכו' שבבבל שיקבעו בא"י"י - יהי גם בעצים ובאבנים שחיו פעם בתי כנסיות, כמו"כ הר סיני וכו' - שי"פ בהוי"ב תשמ"ח (סה"ש תשמ"ח ח"יב עי 464).

ביהמ"ק (א) - כל ח"ימקדש מעט", ובתים פרטיים שמעין אלו, ידבקו בבית המקדש - שי"פ ויצא תשנ"ב, (סה"ש תשנ"ב ח"יא עי 154, ועיין בקוני בית רבינו שבבבל - דרגות בזה.

ביהמ"ק (ב) - בביהמ"ק דלעת"ל יהי עץ מכוסה - שי"פ חוקת תשד"מ (התוועדויות תשד"מ ח"יג עי 2069).

ביהמ"ק (ג) - אם יהי משמים או בידי אדם, ועפי"ז - אם שייך להיות בלילה או בשבת - ר"ד כ"ז אד"ש תשמ"ו (התוועדויות תשמ"ו ח"יב עי 841). ר"ד ו' מרחשון תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"יב עי 462). קוני והחי יתן אל לבו סי' א (התוועדויות תשמ"ח ח"יב עי 544). שם, ס"ה (התוועדויות שם עי 559, ועיי"ש), שי"פ חיי שרה תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"יא עי 536), ובכ"מ. ולחעיר ג"כ משיחת שי"פ יתרו תנשיא (התוועדויות תנשיא ח"יב עי 270). ועיי"ע שערים בארוכה.

ביהמ"ק (ד) - תחלת עשיית ביהמ"ק השלישי תהי מהשערים דווקא - קוני והחי יתן אל לבו ס"ה (התוועדויות תשמ"ח ח"יב עי 560). ועיי בהנסי בערך ביהמ"ק, ובערך שערים, וש"נ.

ביהמ"ק (ה) - גובה בית המקדש דלעתיד לבוא יהי כשל בית שני - חידושים וביאורים בחלי ביהמ"ק עי קא ס"ח, וראה ג"כ לקו"ש ח"י עי 211.

ביהמ"ק (ו) - חורבן ביהמ"ק האי והבי ע"מ לבנות ביהמ"ק השלישי, וגדר נצחיות ביהמ"ק האי והבי - חידושים וביאורים

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי 7

בחלי ביחבי"ח שיחות ד, ה, ח, ושי"נ. וראה ג"כ ש"פ מפשטים תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע' 896).

ביהמ"ק (ז) - בנינו קודם לקיבוץ גלויות, או להיפך, ואיך יתכן שיהיו שניהם - ש"פ חיי"ש תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג ח"א ע' 509, 519). ש"פ חיי"ש תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"א ע' 487, 491), ש"פ חיי"ש תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"א ע' 530, 539), ובכ"מ.

ביהמ"ק (ח) - אחרי חזרת הסנחדרין - עיי"ע סנחדרין (ב).

ביהמ"ק (ט) - דיני שמירתו ומתי יתחילו לחול - עיי"ע שמירה.

בית שמאי - איך תהי ההלכה לעי"ל כבי"ש, והרי התורה היא נצחית וכו' - לקו"ש חכ"ב ע' 47, חכ"ד ע' 8 ואילך ובהע' 81 שם, הערת רבנו לשיעורים בסה"ת פ"נ בהערה, קוני "תורה חדשה מאתי תצא", קוני הלי תושבע"פ שאין בטלין לעולם, ועוד, ולחעיר מהנס בערך חנוכה (ב).

בעלי חיים טמאים - איך יהיו לעת"ל כאשר יואת רוח הטומאה אעביר וגו"י - לקו"ש ח"ד ע' 60-259, ועיי"ע חזיר.

בענעדיקטיין - כשיבואו משה ואהרן יוכיחו שאין שום שאלות וצד פקפוק, וכולם יוכלו לשתות בענעדיקטיין - ש"פ נח תשכ"ז (שיחות קודש תשכ"ז ח"א ע' 132).

ברכות: ברכה אחרונה (א) - אם יבוא משיח באמצע התוועדות וילכו עם הביהמ"ד לא"י, אי"ז הפסק (עכ"פ לכתחילה) לענין ברכה אחרונה - ש"פ ויצא תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 99).

ברכה אחרונה (ב) - לעי"ל יתברכו ברכה אחרונה על הגלות (כמ"ש "אודך הוי' וגו"י, והיא "אחרונתי" - על הגלות האחרון) - ט"ו בשבט תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע' 874).

ברכת המזון (א) - שלימות המצוה ד"ואכלת ושבעת וברכת" יהי לעי"ל (בסעודת לויתן וכו') - ליל שמח"ת תשי"נ

8 ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי

(התוועדויות תשי"ג ח"א ע" 220), ש"פ וירא תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"א ע" 96).

ברכת המזון (ב) (נשאר בצ"ע) - איך יהי ברהמ"ז לע"ל (בתקופה הב') כאשר לא יהי אכויש אלא "חנשמה ניזונית מן הגוף" - ב' דח"ש תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ג ע" 1561).

ברכת התורה - יצטרכו לברך ברכת התורה לפני לימוד "תורה חדשה" מהקב"ה או חתרגום ע"י משיח - ב' דח"ש תשי"ג (התוועדויות תשי"ג ח"ג ע" 289).

ברכת "חכם הרזים" - יברכו כאשר יהיו כל בניי בא"י - ש"פ וארא תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע" 745).

ברכת כהנים (א) - יברכו ברכת כהנים כמה פעמים בכל יום - י"ב תמוז תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"ד ע" 17).

ברכת כהנים (ב) - בברכת כהנים יאמרו שם המפורש בקול ובגלוי - עי"ע שם המפורש.

ברכת "שהחיינו" (א) - על לידת והתגלות משיח (שזו שמחה מורגשת בלב על דבר נמצא בפועל ואפשר גם ליגע בו) - ש"פ תזו"מ תנשי"א (סה"ש תנשי"א ח"ב ע" 503).

ברכת "שהחיינו" (ב) - על השקדים (-כדוגמת "מקל שקדי") דהגאולה, במכ"ש משקדים המתחדשים מזמן לזמן - ש"פ קרח תשי"ג (התוועדויות תשי"ג ח"ג ע" 391).

ברכת "שהחיינו" (ג) - יאמרו "שהחיינו" על ראית פני משיח צדקנו, במכ"ש מראית חברו שלא ראהו לי יום - ליל שמח"ת תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"א ע" 207).

ברכת "שהחיינו" (ד) - יאמרו "שהחיינו" על שמחת ביאת משיח והגאולה - ש"פ וירא תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"א ע" 96), ש"פ יתרו תשי"ג (סה"ש תשי"ג ח"א ע" 284). ועי"כ ש"פ בראשית (א) תנשי"א (התוועדויות תנשי"א ח"א ע" 209) שנשאר שם בצ"ע.

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי 9

ברכת "שהחיינו" (ה) - יאמרו "שהחיינו" על אכילת פסח שני, וכן הכהן יברך על החקרבה - ר"ד י"א אייר תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ג ע" 131).

ברכת שהחיינו (ו) - מברכים שהחיינו בגאולה מדין פדיון הבן ע"י האב (הקב"ה) - לקו"ש ח"י"א ע" 50, וש"נ. ע"י הבן (בני"י) - קוני ותחי יתן אל לבו סי' כו (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע" 603).

ברכת שהחיינו (ז) - אם יצטרכו לברך (גם) שהחיינו על הנפלאות שיחיו (באופן דרא"י) בגאולה - ע"ע ברכת הנפלאות.

ברכה על הנפלאות - האם יצטרכו לברך ברכה על הנפלאות שיראו ("אראנו נפלאות") לע"ל, ואולי גם שהחיינו - ר"ד י"א אייר תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ג ע" 131, ועיי"ש בארוכה).

ברכה על "טעימת" עניני הגאולה - צריכים לברך על "טעימת" עניני גאולה בסוף זמן הגלות - ש"פ במדבר תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ג ע" 233).

אות ג:

גאולה - מ"ש בגמ' "מיסמך גאולה לגאולה" שייך להתקיים גם בר"ח אדר (ולאו דוקא בפורים), במכ"ש מהיעוד ד"וה"י אור הלבנה גו"י - ש"פ משפטים תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג ח"ב ע" 994).

גיד הנשה - באם ואיך יהי האיסור בגיד הנשה, **נבאיה** תקופה - מוצאי כ"ב שבט תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"ב ע" 656), וראה ג"כ ע"ד"ז בקוני "חלי תושבע"פ שאין בטלין לעולם".

גמילות חסדים - יהי גם אחרי קיום חיעוד "אפס כי לא יהי בך אביון" - ש"פ משפטים תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע" 916), ועיי"ע צדקה.

10ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי

גר - האם מותר באכילת קדשים לפני הבאת הקרבן - לקוי"ש
חכ"ו ע"י 163, ובהע"י 28 שם.

אות ה:

הוראה - ההוראות מעניני התורה (כגון מימי הצומות) ישארו
גם כאשר המצוות עצמן יבטלו - עשרה בטבת תשמ"ו (התוועדויות
תשמ"ו ח"ב ע"י 283).

הזאה - המתים שיקומו (גם אלו שקמים מיד) אין צריכים
הזאה - ר"ד י"א אייר תשמ"ט (התוועדות תשמ"ט ח"ג ע"י 42),
ר"ד ו' מרחשון תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע"י 452), קוני וחחי
יתן לא לבו ס"א (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע"י 544). ולחעיר
מקוני "הלי תושבע"פ שאין בטלן כו"י ס"ה, ועיי"ע פרה אדומה
(א).

הלל - נס הגאולה מחייבת אמירת הלל - כ"ג אייר תשמ"ב
(התוועדויות תשמ"ב ח"ג ע"י 1484).

אות ז:

זהב - לעת"ל לא ישתמשו בו לדברים בלתי רצויים - ש"פ מקץ
תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע"י 85).

אות ח:

חזיר - איך יקויים "עתיד חזיר ליטהר", וחרי התורה היא
נצחית וכו' - שיעורים בסחיית פ"נ בהערת, וראה לקוי"ש ח"ד ע"י
260, ולקוי"ש ח"ב ע"י 175.

חינוך (א) - חנוכת המנורה בביהמ"ק השלישי תחי בין
הערביים - ש"פ וישב תשי"ג (התוועדויות תשי"ג ח"ב ע"י 57), ש"פ
ויחי תשי"ג (שם, ע"י 142). קוני וחחי יתן אל לבו ס"א
(התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע"י 544).

חנוכה (א) - לעת"ל ידליקו נרות חנוכה בביהמ"ק (בי"חצרות
קדשיד"י) מלבד לחדלקת המנורה שבחיכל - כח כסלו תשמ"ט

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעית

(התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 57) נר ב' דחנוכה תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"ב ע' 449).

חנוכה (ב) - אופן הכנת והדלקת נרות חנוכה באם יבוא משיח בערב חנוכה, או לפניו (כדעת ב"ש, "על פתח ביתו מבחוץ" וכו') - ערב חנוכה תשי"ג (התוועדויות תשי"ג ח"ב ע' 33), ש"פ וישלח תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ע' 401).

ל י ק ו ט י ש י ח ו ת

טעם אמירת פ' המן

הרכ אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ד"מ בישיבה -

בלקו"ש חכ"ו פ' בשלח מביא רבנו מ"ש אדה"ז בשו"ע אדה"ז
מחדו"ק (או"ח סי' אי סעי' יז) כתב: "טוב לומר בכל יום ..
ופרשת המן כדי שיאמין שכל מזונתו באין לו בהשגחה, שכן הי'
במן שהשגיח הקב"ה לתת לכל אחד עומר לגולגולת לכל נפשות
ביתו כמ"ש וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר
כו"ו ובמחדו"ב שם (סעי' ט"ז) כתב: "ופי' המן לבטח בה' נותן
לחם ביומו" ומקשה דלמה שינה אדה"ז הטעם דבמחדו"ק כתב משום
אמונה ובמחדו"ב משום בטחון שהם בי ענינים שונים זה מזה?

וממשיך לבאר דענין האמונה שמזונותיו הוא בהשגח"פ הוא
ענין תמיד שצ"ל תמיד, משא"כ ענין הבטחון צריך להיות בעת
הצורך כשמבקש צרכו מה' וכן כשהוא נמצא במצב שצריך לישועת
ה' וכו' דאז צריך שיח"י לו מדת הבטחון שיח"י בטוח דבודאי
יעזרהו ה'.

ונקודת הביאור בלקו"ש שם הוא דמחדו"ק שכתב עפ"י גמ'
ופוסקים, הנה אם היה מזכיר הטעם של בטחון, לא היו יכולים
לומר פ' המן בשבת, כיון דכנ"ל זה קשור עם בקשת צרכו שאסור
בשבת, וגם בחול היה צריך לאומרו אחר התפילה כיון דלפני
בקשת צרכו בא הענין דשבחו של מקום, ולכן הוצרך לכתוב הטעם
דאמונה דשייך אפילו בשבת כו', משא"כ מהדו"ב שכתב והכריע

עפ"י דעת המקובלים דזה כולל גם מדריגות נעלות יותר, הנח אפילו מצד הטעם דבטחון הי"ז שייך בשבת, דבשבת האדם הוא במדרגה נעלית יותר ששייך בקשת צרכיו אפילו בשבת כעין שמצינו ברי"א סבא שהי בטל לאלקות ולא חשב אודות צרכיו שלו אלא בכדי שיהי הענין דמיחלים לחסדו שלכן הי יכול אפילו בשבת עיי"ש בארוכה.

והנה עפ"י דרך זה המבואר בלקו"ש יש מקום לשקו"ט לתרץ קושיא הנ"ל למה שינה אדה"ז ממחדו"ק למחדו"ב באופן נוסף, וכידוע שזה הי רצונו הקי שגילה כמ"פ הן בדיבור בהתוועדויות והן בכתב שיהי הענין דלאפשה לה וכו'.

דחנה איתא בברכות כא, א, דאם התחיל בשבת להתפלל שמו"ע של חול גומר הברכה ולא אמרינן שיפסיק מיד ע"ד שחדין הוא אם נזכר שכבר התפלל דפוסק מיד אפילו באמצע הברכה, ומבאר הטעם שם משום ד"גברא בר חיובא הוא ורבנן הוא דלא אטרחהו משום כבוד שבת" דבפשטות הפירוש הוא בכדי שלא להטריח האדם להתפלל י"ח ברכות בשבת לכן תיקנו שבע, אבל כיון דבעצם בר חיובא הוא לכן גומר הברכה עיי"ש.

וכבר העיר הגר"י ענגל שם בגליוני הש"ס דבירושלמי (שבת פט"ו) איתא דאסור לתבוע צרכיו בשבת, וכן הוא בירושלמי פ"ח הי"ב, שיש בזה איסור, ומשמע דחבבלי והירושלמי חולקים בזה, דבבבלי מבואר רק שהוא משום טירחא, ובירושלמי מבואר שהוא איסור.

אלא דבסי אור זרוע (ח"א ס"י צ"ח) הקשה קושיא זו ותירץ דבאמת אין כאן שום סתירה, דחנה בירושלמי שבת שם לאחר שאמר שיש איסור לתבוע צרכיו בשבת איתא: "רי זעירא שאל ר' חיי בר בא מהו מימר רעינו פרנסינו א"ל טופס ברכות כך ה"י [חיינו אם יכול לומר רעינו פרנסינו בברכת רחם בברכת המזון כיון דהוה בקשת צרכיו, וענה לו שיכול כיון שזו מנוסת הברכה] ובאור זרוע לאחר שחביא גמי הנ"ל דלא אטרחהו רבנן כתב וז"ל: ואע"ג דקיי"ל אסור לאדם לתבוע צרכיו בשבת, ח"מ שלא יעשה תפלה או תחנה מעצמו ומתפלל, אבל הכא טופס תפלה הוא ושרי כדאמרינן בירושלמי (פי' אלו קשרים) וכו' א"ל טופס ברכות כך הוא, הילכך אי לאו משום דלא אטרחיה משום כבוד שבת הי נכון לצלו"י כל י"ח עכ"ל, וכ"כ בסי קצ"ט דטופס תפלות

שקבעו להתפלל בכל יום מותר להתפלל גם בשבת אלא דלא אטרחוהו חכמים עיי"ש, וכן פ"י ביפה מראה בירושלמי שבת שם דלא אסרו לתבוע אלא דבר מחודש שאינו רגיל לתבוע, ומה שאין מתפללין י"ח משום דלא אטרחוה רבנן עיי"ש, וכ"כ בשו"ת הריב"ש סי' תקי"ב, דלפ"ז יוצא דליכא פלוגתא בין חבבלי והירושלמי כפי שנת'.

אבל בקרבן חעדה שם מפרש כוונת הירושלמי באופן אחר וז"ל: אייל טופס ברכות, נוסח הברכה כך הוא ואין לשנות מחול לשבת שלא יתבלבלו בברכתו עכ"ל, דמשמע דמתי יש החיתר דטופס הברכות כך הוא רק כאשר אומר ברכה זו, אלא משום האיסור לבקש צרכיו ישנו נוסח הברכה, בזה אמרינן שאין לשנות בכדי שלא יתבלבל בברכתו, אבל בנוגע לשמו"ע שאי"צ כלל לומר הברכות האמצעיות ואפשר לדלג, לא שייך הענין דיתבלבל כו' ובמילא שם ליכא החיתר דטופס הברכות כך הוא.

וראה גם באורחות חיים (חלי תפלה אות קי"ו) שכתבו ז"ל: בשבתות ויו"ט מפני טורח הציבור אין מתפללין בשום תפלה רק בגי' ראשונות וגי' אחרונות ואין אומרינן האמצעין כלל, מפני טורח הציבור, וי"א טעם אחר משום שהאמצעיות נקבעות על צרכי האדם ואסור לאדם לשאול צרכיו בשבת וכן כתב בירושלמי, ומקשינן והא אמרינן רוענו זוננו ומשני נוסח הברכה כן הוא. והטעם שאם יצטרך לאחד מהן ויהי עזב ועצבון בשבת ויו"ט אסור כו' עכ"ל. וכ"כ בסדר תפלת שחרית אות ו' שישנם בי טעמים למה אין מתפללין האמצעיות בשבת עיי"ש מוכח מזה דגם הארחות חיים פ"י הירושלמי כחקרבן עדה, ומשמע שיש פלוגתא בין חבבלי והירושלמי, דלפי חבבלי הי"ז רק משום טירחא בלבד, ולפי הירושלמי הי"ז משום האיסור דבקשת צרכיו, וראה ברכות מח, ב, בתודי"ה מתחיל שהביאו הירושלמי הנ"ל לגבי ברכת רחם בברכת המזון.

ובשו"ע אדה"ז סי' קפ"ח סעי' די כתב לגבי נוסח ברכת רחם שאין לשנותו בשבת דכיון דנוסח הברכה כך הוא ליכא בזה האיסור דבקשת צרכיו, ובסי' רס"ח סעי' א' לגבי אם התחיל להתפלל בשבת תפלת חול יגמור הברכה חיות והוא מחוייב בה אלא דמשום כבוד שבת ויו"ט לא אטרחוה רבנן עיי"ש, ולכאורה הי' אפ"ל דאדה"ז סב"ל כפי האור זרוע דלגבי תפלת חול ליכא האיסור דבקשת צרכיו כיון שהוא נוסח הברכה, ולכן כתב הטעם

אין ביטול מועיל כלום, ורק בטעם השני כתב הצרכהו לבדוק עכ"ד.

ואע"פ שהאמת אתו שאדמוה"ז כתב שגזרו לבדוק רק בהטעם הב', ולכאוי אייז נוגע לעצם הביטול, מ"מ, זה שכתב - וכפי שמעיר לפי תומו שכן י"ל להגרע"א - דאי רק משום אין דעת כוי היינו יכולים להפקיר בדבור ודברים שבלב אינם דברים - זה אינו דכבר פסק אדמוה"ז בסי' תל"ד סו"ס ח' וז"ל: "עיקר הביטול וההפקר הוא בלב שאם אינו מפקירו בלבו, אע"פ שהוא אומר שמפקירו אין זה כלום שכל הפקר צריך להיות פיו ולבו שוין" עכלה"ק, וזהו מש"כ אדמוה"ז בסי' תל"א סעיף ג' "אבל חכמים גזרו שאין ביטול והפקר מועיל כלום" ובסעיף ד' "ומפני כוי אין דעת בנייא כוי" ואיך יעלה על הדעת שאם רק משום אין דעת היינו יכולים להפקיר (בדיבור)!!

ובסי' תמ"ה סי' ב' (הובא בלקו"ש חט"ז ע' 132) כותב אדמוה"ז (בפירוש) "אפילו הניחו במקום המופקר לכל צריך שיפקירו לגמרי בפיו ובלבו ולא יהי בדעתו בשעת ההפקר לחזור ולזכות בו לאחר הפסח אם לא יקדמנו אחר שאם יש בדעתו כן אינו הפקר גמור והרי הוא כשלו ממש" (וכמ"ש בקו"א שם (הובא בלקו"ש הער' 31,23), דלדעת הרא"ם כל גי' ימים ראשונים עובר עליו בב"י מן התורה - אע"פ שהצ"צ בפסקי דינים הניחו בצ"ע וע"ש בלקו"ש דאפי' חמץ מושלך במקום הפקר כוי אסור לכל אדם מישראל להנות ממנו).

[ואולי יש מקום לומר שזה דאדמוה"ז כתב בסוגריים בסוף טעם האי' עיינן סי' תמ"ה" כוונתו בזה (אע"פ שבלקו"ש הע' 18 שם ביאר שהוא מוסב על תי' "עד שיוציא את החמץ מכל גבולו" - ל' הר"ן - ולא כתב לבערו שבסי' תמ"ה סי"א כתב "דקודם שעה ששית די לו שמבערו מרשותו" (ואינו שורפו), ר"ל בזה (גי"כ)) דהא דגזרו שביטול אינו מועיל כלום, עד שיוציא את החמץ מרשותו - דלכא' אזי לא גזרו על (הבטול ו) ההפקר דמזה שמוציאו מרשותו מוכח שגם בלבו מבטלו ומפקירו (ועי"ז כתב) עיינן סי' תמ"ה ד"אפילו הניחו במקום מופקר לכל צריך שיפקירו לגמרי בפיו ובלבו" (אא"כ היכא דלא אפשר כמו שכתוב בקו"א שם).

אלא כך לפענ"ד נראה לבאר שיטתו של אדמוה"ז:

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי 17

דאס רק משום טעם הראשון (אין דעת כבנייא שוויג) אע"פ
הואיל וגזרו חכמים על הביטול וההפקר שמוכרחים לביעור (כיון
דלשיטתו של אדמוה"י "מה היא השבתה האמורה בתורה" קאי על
ביעור), למה צריך ללכת לבדוק אחרי החמץ, וכמו שביאר
הקובץ שיעורים ק"ו התוסי' למה צריך בדיקה (בחמץ) כלל דאע"פ
שכל איח"י יש להם דין ביעור אבל אי"י בדיקה - וע"ז הוסיף
אדמוה"י הטעם דמשא יבוא לאכלה.

ולולי דמסתפינא, הייתי אומר דאפי" מצד טעם האי צריכים
בדיקה כמ"ש בלקו"ש הע"י 18 ע"ד לי תר"ן "הצריכהו בדיקה
וביעור" - וזה כתב בטעם הראשון - וגם לטעם השני הייתי אומר
שאיך ביטול מועיל כלום - כיון דהצריכהו לחפש ולבדוק משום
שמה יבוא לאוכלה - אזי הוא תקנה עצמית ולא משגחין על הטעם
ולכן מפקיעין הביטול (שהרי מחוייב לבדוק מצד שמה וכו'),
אבל כיון דלא הזכיר אדמוה"י ת"י לבדוק בטעם האי וענין
ביטול אינו מועיל כלום בטעם הבי מחוורתא כדמשנין מעיקרא -
דטעם האי הוא טעם על הביעור - חמץ ידוע (דבחמץ ידוע אין
שייך בדיקה), וכמ"ש בסי' תמ"ה דגזירה הנייל היתה על חמץ
ידוע, משמע דאי משום חמץ שאינו ידוע לא חיו גוזרים שביטול
אינו מועיל כלום כיון דאי"י לפניו (שאז צריכים לחשוש) שלא
יפקירנו בדעה שלימה, והטעם הבי הוא למה צריכים לבדוק
חמץ שאינו ידוע.

אבל עדיין יש לחעיר ממש"כ אדמוה"י בסי' תל"ה סו"ס די
"שגזרו חכמים שאין ביטול מועיל כלום מטעמים ידועים - תרתי
משמע, וי"ל שזה שכתב אדמוה"י חלק א' של הגזירה (אינו מועיל
כלום) אצל טעם האי וחלק השני של הגזירה (לבדוק) אצל טעם
הבי (שמה יבוא) הוא משום שחלק זה שייך יותר לטעם הנייל
ודו"ק ועצ"ע.

ש ו נ ו ת

- - - -

בנוסח תפלת שבת - "זכר למעשה בראשית"

הרב אליהו וואלף
- ביתר - ארה"ק -

בשער הכולל להרב אברתם דוד לאוואוט פרק י"ז (תפילת מנחה לע"ש וקבלת שבת) סעיף כ"ט ד"ה זכר למעשה בראשית מבאר הטעם מדוע בתפילת שחרית לא מזכירים בנוסח התפילה "זכר למעשה בראשית", ובקבלת שבת ובמוסף כן אומרים זה.

ומבאר: וע"פ פשוט י"ל דהנה בקידוש ליל שבת אומרים "זכרון למעשה בראשית תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים" - ומחלק (עפ"י דברי המט"מ) בין "זכרון למעשה בראשית" - שזו היא השבת כפי שנתנה במרה - קודם מעמד הר סיני, לבין "מקראי קודש" - זכר ליציאת מצרים" - שזה השבת שנצטוו במעמד הר סיני.

וע"פ חילוק זה הוא מבאר הטעם שאנו אומרים בשחרית זכר למעשה בראשית - היות ובנוסח תפילת מוסף אומרים "אז מסיני נצטוו" - ומפרש רא"ד: "אז - הוא לשון הקדמה, כמו קדם מפעליו מאז... לכן בערבית שאומרים תכלית מעשה שמים וארץ ויכולו וגוי הוא זכר למעשה בראשית, וכן במוסף שאומרים אז מסיני (היינו לפני סיני) נצטוו - דהיינו שבת שנתנה במרה - שייך לומר זכר למעשה בראשית, אבל בשחרית - (אומרים בנוסח התפילה) ישמח משה (דקאי על מעמד הר סיני) ושני לוחות כוי וכתוב בהם שמירת שבת דהיינו עשרת הדברות מן פרשת ואתחנן (שבפי יתרו כתוב זכור, ובפי ואתחנן כתוב שמור) א"א לומר זכר למעשה בראשית כי בפרשת ואתחנן כתוב בפירוש שמור וגוי וזכרת כי עבד היית באמ"צ.

ע"כ בנוגע לעניינינו.

וע"פ פשוט י"ל שהוא מדייק מלשון נוסח התפלה, היות ובנוסח התפילה אומרים ושני לוחות אבנים.. וכתוב שמירת שבת ולכן חייבים לומר שכוונתו על " הדברות דבפרשת ואתחנן ששם

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעי 19

נאמר הלשון שמור את יום השבת (ואילו בפרי יתרו כתוב זכור),
ושם - בפרי' ואתחנן כתוב וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים (ולא
זכר למעשה בראשית) ולכן א"א לומר בשחרית זכר למעשה בראשית,
כי לא מוזכר בנוסח התפילה על מעשה בראשית, ואדרבה - מוזכר
ברמז (שמירת: ושמו... בארמ"צ) ע"ד מעמד הר סיני.

אך להעיר שעפ"י לכאורה נצטרך לשנות את המובן הפשוט של
"וכן כתוב בתורתך" - "הלא המשך נוסח התפילה הוא וכתוב בהם
שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמו בני ישראל את השבת... כי
ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת
וינפש" - שלכאורה עפ"י פשוט - זהו ההוכחה על מה שנא' לעיל
"וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמו בני" -
ועפ"י אין זה מתאים לביאורו של ראד"ל כי הוא מפרש שמירת
שבת על שמור את יום השבת לקדשו, ושם נאמר וזכרת... בארמ"צ
כנ"ל בארוכה, ואילו בנוסח התפלה כתוב כי ששת ימים עשה ה'
את השמים ואת הארץ, ועפ"י אפשר לומר בשחרית זכר למעשה
בראשית, כי הוכחתו של הרב אד"ל היא מדיוק הלשון שמירת שבת
- שמור .. בארמ"צ כנ"ל בארוכה, אך עפ"י פשט הסידור פירוש
השמירת שבת הוא ושמו בני... כי ששת ימים עשה... השמים ואת
הארץ.

רק אפשר לדחוק ולומר שפירוש המילים "וכן כתוב בתורתך"
הוא "וכן" - ועד"ז. אך זהו דוחק לפרש כך.

אולי אפ"ל שחכרה הרב אד"ל לפרש כנ"ל הוא מדיוק לשון
התפילה "ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת
שבת" - היינו ששמירת שבת כתובה בלוחות הברית, ואילו "ושמו
בני את השבת" וכי' לא כתוב בלוחות הברית אלא ציווי ה'
לבניי בפרשת תשא.

אך עפ"י קשה מהו הלשון "וכן כתוב בתורתך" שפירושו יהי
"וכן" - ועד"ז" וצ"ע בכ"ז.

...

באופן ההנהגה על הציון (גליון)

הרב משה לברטוב
- תושב השכונה -

בגליון האחרון (תרפ"ד) י' שבט ע" 36, ד"ח באופן ההנהגה על הציון. והנה אחר המילים שלא להזכיר שם אי צריך להוסיף המילים "באותו יום".

...

תורות תלמידי הה"מ בספרי מאמרי חב"ד [מאמר שביעי בסדרה]

הרב אלי' מטוסוב
- ברוקלין נ. י. -

הרה"צ ר"מ מבאר

א] במאמר אדה"ז [שאמר ב-י"ב תשרי תקע"ב] שהובא בסי דרך מצותיך דף קצ"ו ע"ב [בתוצאה חדשה דקה"ת תנשי"א] ז"ל: **בשם הה"ק ר' מענדיל בארער נייע שהי נוהג אייע שלא היי אומר ד"ת כ"א במקום שנותנים לו נדבת, וסמך לדבר ע"פ שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך פי' תומ"צ נקראים בנים ובחיי אם הוא בחיי הסיבה... משחרב בהמ"ק ואזי סוכת דוד הנופלת מטה מטה ונתלבשה בגשמיות, לכן גם הסיבה לתומ"צ הוא בבחיי סיבות גשמיים שהמוכיח והדורש צריך לפרנסה ומוכרח להיות מקבל מהחמון... [ולכן הרי' מענדיל נייע הנ"ל אתרחיש שנסע בעיר אחת שלא היי מה ליתן לו רק שהעבירו סחורה עניש שהיי מוליך בלא מכס אזי דרש להם שם הגם שהדרוש שלו הוא ענינים שעומדים ברומו של עולם] כי אז יודע שבמקום זה ראוי לו להוציא החבל והאותיות הקדושים, ואפשר ששם יש מי שיתפעל מזה ואז יש צורך בזה וד"ל. עכ"ל שם [ודילגנו כמה קטעים נכבדים למען הקיצור].**

[מאמר זה דשנת תקע"ב נרשם ע"י אדמו"ר הצ"צ בסי ההנחות שלו דשנת תקע"א — תקע"ב, ומשם נדפס בדומ"צ, ובסוף המאמר שם הוסיף הצ"צ ביאור משלו להמאמר: שרש הענין אפשר כו' ע"ש.

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעית

ובהערות וצינונים מכ"ק אדמו"ר הכ"מ אשר בסו"ס דרמ"צ מציין לכ"מ ע"ד הר"מ מבאר].

ב] והובא ג"כ ענין זה בשינוי סגנון בסי מאמרי אדה"י הקצרים עי קטז וז"ל [במאמר קצר שמתחיל עה"פ אחרי ח"א תלכו]: דהנה כתיב שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך ואמרו בשם מהר"מ (באר"י) שכל העולמות הם מעורבים טו"ר, ואנחנו עמו בני ישראל מחוייב"ם לברר הטוב מכל הדברים שהאדם עושה ולהעלות אותו לשורש כידוע והאדם אינו יודע איזה חלק הוא משרשו שצריך לתקן לפיכך תמיד הוא צריך להיות עומד על משמרתו ולהיות עיניו בראשו ולהסתכל על איזה סיבות שמזמן לו השי"ת, ולפי הסיבות יהי עיקר מהם לחשי"ת ולברר הטוב, וזהו שלח תשלח את האם דהיינו הסיבה שאתה צריך לעשות ואת הבנים תקח לך דהיינו התולדה והכוונה שלזה הזמין הקב"ה דבר זה לידך לברר הטוב בזה תהי כוונתך ולא צריך חנאתך עיקר הסיבה וגשמיותה ע"כ.

ונמצא ג"כ ענין זה (קרוב לחביאור דתקעי"ב) בסי מאמרים הקצרים עי קנ [ד"ה אלביש שמים קדרות שנדפס ג"כ בסי מאה שערים סמ"ו] וז"ל: והנה ידוע אעפ"י שפסקה הנבואה נשאר עדיין רוח"ק וידיעת העתידות בצדיקים המופלגים בכל זור וזור כו', והענפים המסתעפים מרוח"ק הוא בחי ראשי אלפי ישראל שבכל דור המלמדים תורת ברבים וחם הרועים הזונים ומפרנסים לנשי"י בתורה כו', והמסתעפים שהם חמלמדים ליראה את ה' ומכניסים שפע יראת ה' בלבבות ישראל והם המוכיחים כו', ואנו רואים שהתי"ח הם כפופים לעי"ה והם נצרכים לבריות בפרנסה ומזונות עד שנשכרים בעבודתם בקודש עבור קבלת פרס השכירות הקצובה, וא"כ מההכרח להם להשפיע... אך הענין דבאמת צריך האדם לחיות שפל רוח בפני כל אדם וא"כ איך יגבה לבבו להוכיח לזולתו... אמנם כמו שה"י הצווי אלקי אל הנביא סיבה אלקי לשפע הנבואה עליו בעת זו דוקא וכנ"ל כמ"כ סיבה טבעי של הפרנסה לתי"ח מע"ה הוא אשר ציוחו ה' לדרוש ולהוכיח והוא ע"פ ה' ממש רק שהולבש הצווי בסיבה טבעי... והטעם לזה ע"פ הנ"ל שבזח"ג התלבשות כל שפע אלקי בלבושים זרים מאד והו"ע תיקון חצות כידוע ולכן נתלבש בסיבה טבעי כו' וד"ל, וזהו שהיו גדולי הצדיקים נזהרים מאד מלהשפיע תורה ויראה כ"א כשיקרה סיבה טבעית כמו הר"מ נ"ע לא ה"י דורש כ"א בעיר שנתנו לו נדבה אף מעט מזעיר כו' ע"כ.

הרה"צ רמ"מ מהאראדאק - וויטפסק

א] בסי מאמרי אדה"ז הקצרים עי רניט נדי תורה בשם אדה"ז עי"פ ומארז"ל כי מין וחלב יוציא חמאה במי אתה מוצא כו', ואידי דזוטר נעתיקה בשלימותה, וז"ל: כי מין חלב יוציא חמאה במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שהקיא חלב שינק משדי אמו. חמאה הוא שומן החלב הצף למעלה ובתוי היא בחי הארה מסוכי"ע, וכשבא הרה"ק רמ"מ האראדאקער מרבו הה"מ ני"ע עסק בתעניות והפסקות ולא משום חטאים ועונות חיו אלא כדי להקיא חלב שינק משדי אמו לזכות בחמאה של תוי (שיאיר בו הכרה מסוכי"ע). ובדרותינו שהחלישות גברה ואין בנו כח להתענות מי שרגיל לאכול בשעה שמינית יאכל בשעה תשיעית ומי שרגיל לאכול בשעה טי יאכל בשעה יו"ד וגי"ז לסיגוף יחשב. ע"כ.

[בלקוי"ת סוכות דף פא,ב מובא גי"כ מסוי"ס פרי הארץ בענין הלשון בגמי ספ"ק דסוטה שביקש משה ליכנס לארץ כדי שיתקיימו כל המצות על ידו דהול"ל ואקיים כל המצות — והעתקנו זה לעיל בהתורות של הרי"א מקאליסק כי לשם שייך].

ב] בסוף סה"מ תקס"ב עי תריא [הגהות הצ"צ לדי"ה שמע ישראל תקס"ב ז"ל: ולכן י"ל אבני שניש בי"פ י"ש עי בכתבים דמעזריטש או האראדאק ש"י עולמות. ע"כ.

ג] בדרמ"צ קפ"ב [די"ה אחרי הי"א תלכו] ז"ל: ובזה יתי מה דקשיא טובא מדוע יחס הכתוב נסיון דעקידה לאברהם הלא יותר היה נסיון ליצחק וכדאי קושיא זו בזהר שהרי יצחק היי אז בן ל"ז שנה, ואילו לא רצה כו'. ותירץ הה"ק ר' מענדל מהרדאק ז"ל דעיקר הנסיון בעקדה אינו ענין המס"י דלגבי אבותינו הקדושים שהן חן המרכבה מילתא זוטרתא היא אעי"ג דדבר גדול הוא בישראל, אלא עיקר הנסיון היי שלא הרחר אברהם אחר מדותיו יתי אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשו אומר כו' והי"ז יכול לחשוב שזחו שינוי רצון וכתוב לא שניתי כו' ואברהם נתחזק ולא חרחר כלל. עייש החמשך.

וחובא גי"כ ענין זה מהדרמ"צ כאן באריכות הביאור בסה"מ פרי"ת לכי"ק אדמו"ר מוהרשי"ב ני"ע עי קח וז"ל: והלא לכאוי היי הנסיון יותר ליצחק וכמו שהקשה בזהר דקיי"ט עייב יצחק מבעי

ש"פ יתרו - כ"ב שבט * יום ה"יארצייט-הילולא" השביעצ

ל"י שה"י בן ל"ז שנה כ"ו ות"י הרה"ק הר"מ מהרדאק זצ"ל
דעיקר הנסיון בעקידה כ"ו. ע"ש בסה"מ באריכות.

ובחערות וציונים מכ"ק אדמו"ר הכ"מ בסו"ס דרמ"צ מציין
ע"ז: תירוץ הה"ק ר"מ מהארדאק בארוכה במכתב הרח"ק הרמ"מ
משנת תקמ"ה (בביכל מכתבים ח,א) ונדפס בס' פרי הארץ פי
וירא. ובס' לקוטי אמרים - לחרי הורוויטץ, לעמבערג תרע"א -
חלק שני דף ט' ע"ב. ע"כ.

וראה עוד שקו"ט בדברי הרמ"מ אלו בלקוטי שיחות: ח"י ע'
46. ח"יג ע' 209. ח"כ ע' 73.

ד] באוה"ת חנוכה (כרך ז') דף תתנ"ג, ז"ל: וענין להט
המחפכת כי יש צדיק וטוב לו שיוכל לשמור דרך עה"ח בלי
יסורים ע' בפרי הארץ. ע"כ.

ה] באוה"ת שה"ש ע' קסה ז"ל: וכן ראיתי בכתבים מתלמידי
הה"מ ז"ל נייע ע"פ ויסב שפ"י שנמשך מבחני הסיבה הראשונה
כ"ו והיינו כנ"ל שהוא בח"י סוכ"ע. ע"כ.

וקאי על הנדפס בס' ליקוטי אמרים להרמ"מ דף ת,א. [ויש
לציין כאן אשר מאמר זה שבס' לקו"א נדפס גם בס' מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' לד, ובחערות המו"ל שם מציין להלקו"א ומוסיף שנדפס
גם בס' מאמרי אדה"ז "על יסוד כותרות העמודים בכת"י 415:
תורת אדמו"ר מהרש"ז ש"ינ"י. אמנם באמת לפי דברי האוה"ת
המובאים כאן הרי לפנינו עדות מפורשת מהצ"צ שמייחס מאמר זה
לתלמידי הח"מ ולא לאדה"ז.

ואגב לשלימות הדברים יצוין כאן עוד דרושים אחדים
שנדפסו בספרי אדה"ז ובמ"א מיוחסים ג"כ להרמ"מ:

ד"ה ויגש בס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"א ע' רה, ונדפס ג"כ
בס' פרי הארץ דף י,ב [המאמר נדפס בס' מאמרי אדה"ז מכיון
שנמצא בכת"י מובהק שכולל מאמרי אדה"ז, ואח"כ בהוצאה שני
של הספר בשנת תשמ"ט אכן צוין שהמאמר כבר נדפס בס' פרי
הארץ].

ד"ה איתא במדרש קדושים, בסי מאמרי אדה"ז הקצרים ע"י שעא
(ע"פ סיי בונה ירושלים סיי ס"ו) שנדפס ג"כ בשלימות יותר
בסי פרי עץ להרמ"מ.

ראה גם ד"ה עלת העלות בסי מאמרי אדה"ז ענינים ע"י רצד,
ובהרמ"מ שם בע"י תקיט מסתפק המו"ל אם מאמר זה הוא לאדה"ז.

ו] במאמר המתחיל ענין מצות מילה מהר"ה מפאריטש ז"ל:
ענין מצות מילה ביאר הרמב"ם [מו"נ ח"ג פמ"ט] הטעם להתיש כח
המתאווה כו' ובסי פרי הארץ [פי לך לך] אמר עליו הוציא מפיו
דהרים העומדים ברומו של עולם אעפ"י שלא כיוון בהם, וביאור
הענין הנה כח המתאווה בבחי' אלקות הוא המתאווה לצאת מגדרי
הכלי ולהיות כלה שארי, כו'... וזהו הכוונה להתיש כח המתאווה
דאהבה רבה לבוא לבחי' יראה עילאה בחי' י"ה כו' וד"ל.
[העתקנו כאן רק התחלת וסיום המאמר].

ז] בסי פלח הרמון להר"ה כרך שה"ש לד, א וז"ל: ע"ד העבודה
הוא ענין הביטול דיראה מצד השפלות בעצם, ובפנימיותו הוא
בתכלית השמחה, ולזאת עכשיו אינם זוכים רק גדולי הדור
ויחידי סגולה (כידוע בשם הרה"ק ר"מ האראדאקער), ולעת"ל
יזכו אליו כל ישראל ביתר שאת וביתר עז. ע"כ.

* * *

לזכרון

הרה"ח הוותיק אי"א גומל חסד בגופו
עוסק בצייצ באמונה הצנע לכת
ר' אברהם אבא (תרופא) ע"ה ז"ל
בנו של הרה"ח ר' מיכאל אהרן בן
מרת שטערנה סלווה בת
מרת מוסיא הינדא בת
כ"ק הרה"ח ר' חיים אברהם בן
כ"ק אדמו"ר הזקן
נייע ז"ל

במשרתו בתור רופא זכה להציל אלפי יהודים
בעיר שנגחאי סין
חמשיך במשרתו חני"ל מעת בואו לארה"ב
וזכה לשמש בתור רופא פרטי בבית חיינו
במשך ארבעים שנה
נפטר ביום שלישי לסדר ורפא ירפא
כה שבט תשמ"ט

נדפס ע"י

ולזכות

אשתו מרת הינדא רחל שתח"י
הרה"ח ר' מיכאל אהרן ורעייתו חנה
ובניהם: מרדכי וח"י בילא שיחיו

התמים יוסף יצחק שי

לזכרון
הרבנית הצדקנית
מרת חיי מושקא
בת כ"ק אדמו"ר
אור עולם
נזר ישראל ותפארתו
צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל
ורבים השיב מעון
מרנא ורבנא
יוסף יצחק
ובת הרבנית הצדקנית
מרת נחמה דינה
ע"ה ז"ל
נפטרה ביום רביעי פ' משפטים
כ"ב שבט שנת ה'תשמ"ח
תיניציבי'ה'

*

אשתו של - יבלח"ט - כ"ק אדמו"ר שליט"א